

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 749/2018
27.06.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА због кривичног дела превара у осигурању у покушају из члана 208а став 1. у вези члана 30. Кривичног законика и окривљеног ББ због кривичног дела превара у осигурању у покушају помагањем из члана 208а став 1. у вези чланова 30. и 35. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Зорана Стељића, поднетом против правноснажних пресуда Трећег основног суда у Београду ЗК.бр.6957/13 од 10.03.2017. године и Вишег суда у Београду Кж1.бр.737/17 од 03.04.2018. године, у седници већа одржаној дана 27.06.2018. године, већином гласова, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Зорана Стељића, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Трећег основног суда у Београду ЗК.бр.6957/13 од 10.03.2017. године и Вишег суда у Београду Кж1.бр.737/17 од 03.04.2018. године, тако што Врховни касациони суд окривљене АА и ББ, са личним подацима као у списима предмета, на основу члана 423. тачка 1) Законика о кривичном поступку

ОСЛОБАЂА ОД ОПТУЖБЕ

Да су:

дана 16.06.2011. године, у Лазаревцу, у стању урачунљивости, свесни свог дела и да је оно забрањено, при чему су хтели његово извршење, у намери да себи или другом прибаве противправну имовинску корист, окривљени АА, са умишљајем покушао да подношењем неистините документације доведе у заблуду ... „ВВ“, а у вези са осигурањем, и тиме их наведе да на штету своје имовине исплате премију осигурања, на тај начин што је у Филијали ... „ВВ“ у ..., пријавио каско штету на возилу „...“, а која је наводно настала у саобраћајној незгоди која се догодила на путу Сремчица - Железник, дана 12.06.2011. године, око 09,00 часова, када је возило „...“ регистарских ознака ..., броја шасије ..., слетело са пута на десну страну и ударио дрво, којом приликом је оштећен предњи крај и десна бочна страна возила, иако возило заправо није оштећено у предметној

саобраћајној незгоди, у чему је осумњиченом помогао окривљени ББ, који је као полицијски службеник УСП-СПИ изашао на лице места и сачинио записник о увиђају саобраћајне незгоде, са недостацима у записнику и уместо оштећене предње и десне стране возила усликао леву страну возила, а које недостатке су утврдили истражитељи осигуравајуће куће преко ... „ВВ“, који су изашли на место незгоде и где су закључили да не постоје никакви трагови слетања са пута, нити да су оштећења возила настала на месту на коме је 12.06.2011. године увиђај саобраћајне незгоде извршио полицијски службеник, окривљени ББ, услед чега је одштетни захтев окривљеног АА одбијен,

- чиме би окривљени АА извршио кривично дело превара у осигурању у покушају из члана 208а став 1. у вези члана 30. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу 11.09.2009. године), а чиме би окривљени ББ извршио кривично дело превара у осигурању у покушају помагањем из члана 208а став 1. у вези чланова 30. и 35. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу 11.09.2009. године).

Трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Трећег основног суда у Београду ЗК.бр.6957/13 од 10.03.2017. године оглашени су кривим окривљени АА због извршења кривичног дела превара у осигурању у покушају из члана 208а став 1. у вези члана 30. КЗ, а окривљени ББ због извршења кривичног дела превара у осигурању у покушају помагањем из члана 208а став 1. у вези чланова 30. и 35. КЗ, па је окривљени АА осуђен на казну затвора у трајању од 8 (осам) месеци, док је окривљеном ББ изречена условна осуда којом му је утврђена казна затвора у трајању од 8 (осам) месеци и истовремено одређено да се иста неће извршити уколико окривљени у року од 3 (три) године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело, те су обојици окривљених изречене и новчане казне у износу од по 50.000,00 (педесетхиљада) динара које су дужни да плате суду у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, а уколико то не учине суд ће новчане казне заменити казнама затвора тако што ће се сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне рачунати за 1 дан затвора, с тим да казне затвора не могу бити дуже од 6 месеци. Окривљени су обавезани да накнаде суду трошкове кривичног поступка, о чијој висини ће суд одлучити накнадно посебним решењем.

Пресудом Вишег суда у Београду Кж1.бр.737/17 од 03.04.2018. године одбијене су као неосноване жалбе окривљених АА и ББ, те жалба браниоца окривљеног АА - адвоката Зорана Стељића, па је потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду ЗК.бр.6957/13 од 10.03.2017. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљених АА и ББ, адвокат Зоран Стељић, због повреда

закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 5. став 2. КЗ и из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП у вези чланова 103. тачка б) и 104. став 6. КЗ, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји као основан поднети захтев, те преиначи правноснажне пресуде Трећег основног суда у Београду ЗК.бр.6957/13 од 10.03.2017. године и Вишег суда у Београду Кж1.бр.737/17 од 03.04.2018. године и окривљене на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослободи од оптужбе и то окривљеног АА да је извршио кривично дело превара у осигурању у покушају из члана 208а став 1. у вези члана 30. КЗ, а окривљеног ББ да је извршио кривично дело превара у осигурању у покушају помагањем из члана 208а став 1. у вези чланова 30. и 35. КЗ или да наведене правноснажне пресуде укине и предмет врати на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

По налажењу Врховног касационог суда, у поступку који је претходио доношењу побијане другостепене пресуде, учињена је повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП на штету окривљених, а коју повреду другостепени суд није био овлашћен да по одредбама ЗКП отклони, будући да изјављеним жалбама на првостепену пресуду није указивано на ову повреду закона. Наиме, након доношења првостепене пресуде, којом су окривљени оглашени кривим због извршења кривичног дела превара у осигурању из члана 208а став 1. КЗ (окривљени АА у покушају у вези члана 30. КЗ, а окривљени ББ у покушају помагањем у вези чланова 30. и 35. КЗ), је измењен Кривични законик, између осталог и у погледу овог кривичног дела, на тај начин што је на основу Закона о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године), а које измене су у односу на ово кривично дело ступиле на снагу дана 01.03.2018. године, дакле пре доношења другостепене пресуде Вишег суда у Београду Кж1.бр.737/17 од 03.04.2018. године, кривично дело превара у осигурању из члана 208а КЗ, престало је да постоји, односно по закону није више кривично дело, па су стога правилном применом закона окривљени АА и ББ у овом кривичном поступку морали бити ослобођени од оптужбе за кривично дело превара у осигурању из члана 208а став 1. КЗ, за које су оптужени и правноснажно оглашени кривим, а на шта се основано указује у поднетом захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених - адвоката Зорана Стељића.

Одредбом члана 24. Закона о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године) је прописано да се члан 208а брише. Одредбом члана 27. истог закона је предвиђено да се глава

двадесет друга мења, те да се у оквиру ове главе која обухвата кривична дела против привреде, између осталих, налази и кривично дело превара у осигурању из члана 223а. Одредбом члана 42. наведеног Закона о изменама и допунама Кривичног законика је предвиђено да одредбе чланова 24. и 27. овог закона ступају на снагу 01. марта 2018. године.

Основни облик кривичног дела превара у осигурању из члана 208а став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу 11.09.2009. године), чини лице које у вези са осигурањем, а у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист доведе кога лажним приказивањем или прикривањем чињеница, давањем лажних мишљења и извештаја, давањем лажне процене, подношењем неистините документације или га на други начин доведе у заблуду или га одржава у заблуди, и тиме га наведе да овај на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини.

Основни облик кривичног дела превара у осигурању из члана 223а став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године, са ступањем на снагу 01.03.2018. године) чини лице које у намери да од друштва за осигурање наплати уговорену суму, уништи, оштети или сакрије осигурану ствар, па затим пријави штету.

Имајући у виду напред цитирану одредбу члана 24, те одредбу члана 27. Закона о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године), Врховни касациони суд је оценио да је поменута инкриминација садржана у одредби члана 208а став 1. КЗ, која је окривљенима АА и ББ у овом кривичном поступку стављена на терет оптужним актом јавног тужиоца КТ.бр.10299/11 од 20.09.2013. године, измењеним поднеском КТ.бр.10299/11 од 12.12.2014. године, престала да постоји у време доношења другостепене пресуде, односно у време одлучивања по жалбама изјављеним против првостепене пресуде, јер се нова инкриминација садржана у одредби члана 223а став 1. КЗ разликује од старе инкриминације, због суштинских разлика у битним обележјима бића кривичног дела превара у осигурању.

Наиме, да је дошло до дисконтинуитета у односу на стару инкриминацију, указује то да у измењеном Кривичном законнику кривично дело превара у осигурању из члана 223а спада у групу кривичних дела против привреде (глава двадесет друга), док је кривично дело превара у осигурању из члана 208а КЗ спадало у групу кривичних дела против имовине (глава двадесет прва), при чему се, и поред идентичног законског назива кривичног дела „превара у осигурању“, заправо ради о два различита кривична дела, а што произилази из законских описа бића наведених кривичних дела. Ово имајући у виду да се радња извршења основног облика кривичног дела из члана 208а став 1. КЗ састоји у навођењу неког лица да, у вези са осигурањем, нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине и то довођењем у заблуду тог лица лажним приказивањем или прикривањем чињеница, давањем лажних мишљења и извештаја, давањем лажне

процене, подношењем неистините документације или одржавањем истог у заблуди, док се радња извршења основног облика кривичног дела превара у осигурању из члана 223а став 1. КЗ састоји у уништењу, оштећењу или сакривању осигуране ствари и пријављивању штете, а субјективни елемент кривичног дела из члана 208а став 1. КЗ, осим умишљаја, јесте и намера да се довођењем или одржавањем у заблуди пасивног субјекта себи или другом прибави каква противправна имовинска корист, док је код кривичног дела из члана 223а став 1. КЗ умишљај појачан намером наплате уговорене суме од друштва за осигурање.

Дакле, имајући у виду да је одредбом члана 24. Закона о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године, са ступањем на снагу 01.03.2018. године) члан 208а КЗ брисан, а да, по налажењу Врховног касационог суда, инкриминацијом из члана 208а став 1. КЗ („Службени гласник РС“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу 11.09.2009. године) и оном из члана 223а став 1. КЗ („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године, са ступањем на снагу 01.03.2018. године) не инкриминише исто понашање извршиоца, па стога кривично дело за које су окривљени оптужени и побијаном правноснажном пресудом оглашени кривим, након што је члан 208а КЗ брисан изменама и допунама Кривичног законика, нема правни континуитет са посебним кривичним делом сада прописаним у члану 223а став 1. КЗ.

Међутим, иако су наведене измене и допуне Кривичног законика ступиле на снагу пре правноснажног окончања овог кривичног поступка, тачније пре доношења побијане другостепене пресуде, другостепени суд у конкретном случају није био овлашћен да интервенише по службеној дужности преиначењем првостепене пресуде у правцу ослобађања од оптужбе окривљених за наведено кривично дело, будући да изјављеним жалбама на првостепену пресуду није указивано на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП у вези члана 208а став 1. КЗ (нити је могло имајући у виду датум изјављивања жалби), па је стога Врховни касациони суд, налазећи да је захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Зорана Стељића основан у погледу наступања у поступку који је претходио доношењу другостепене пресуде повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, исти усвојио, те отклонио наведену повреду кривичног закона, преиначењем побијаних правноснажних пресуда Трећег основног суда у Београду ЗК.бр.6957/13 од 10.03.2017. године и Вишег суда у Београду Кж1.бр.737/17 од 03.04.2018. године, тако што је окривљене АА и ББ на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослободио од оптужбе и то окривљеног АА да је извршио кривично дело превара у осигурању у покушају из члана 208а став 1. у вези члана 30. КЗ („Службени гласник РС“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу 11.09.2009. године), а окривљеног ББ да је извршио кривично дело превара у осигурању у покушају помагањем из члана 208а став 1. у вези чланова 30. и 35. КЗ („Службени гласник РС“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу 11.09.2009. године), јер дело за које су окривљени оптужени и правноснажно оглашени кривим по закону више није кривично дело,

те се сходно овој одлуци није упуштао у разматрање осталих истакнутих повреда у захтеву браниоца окривљених.

На основу члана 265. став 1. ЗКП Врховни касациони суд је одлучио да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Лазин,с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић